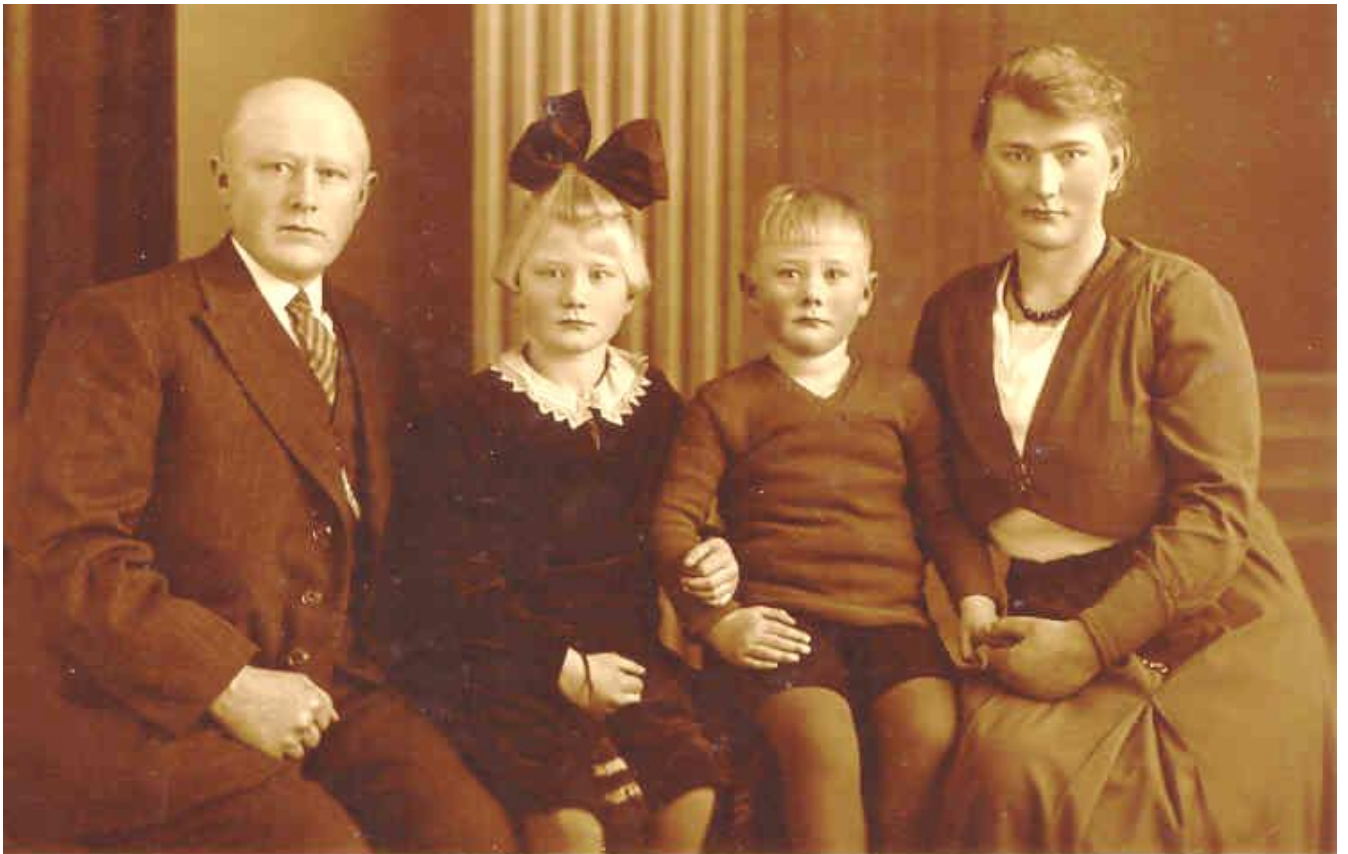

1924-1979

55 jaar
café annex kapsalon Balk

Inhoud

<i>Inhoud</i>	2
<i>Colofon</i>	3
<i>Voorwoord</i>	4
<i>Hoe het begon</i>	5
<i>Café en kapsalon Tjessa Balk</i>	6
<i>Blijham</i>	11
<i>Piet Balk</i>	13
<i>Namenregister</i>	15

Colofon

Dit boekwerkje werd uitgegeven Marinus Huis Siemenspark 30 9636 EB Zuidbroek

Samenstelling en tekst : Marinus Huis Zuidbroek

Opmaak : Marinus Huis Zuidbroek

Maart 2006 Marinus Huis Zuidbroek oplage 6

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere manier dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel met veel zorg te werk is gegaan kunnen we geen verantwoordelijkheid aanvaarden voor eventuele tekortkomingen en of onjuistheden.

Het is in de vertellende trant geschreven in de eenvoud van mijn grammaticale kennis. Bijna in de spontane volgorde waarop tijdens het interview de familie verhalen door Anje Smit-Balk in 2006 aan mij werden verteld.

Voorwoord

In elk dorp zijn veel prachtige verhaaltjes van een dorpsgemeenschap. Persoonlijke mededelingen en oude dorpsvertelsels van hoe de mensen waren en wat ze deden. Ik dacht: misschien is het wel passend om een aantal verhaaltjes te schrijven en op termijn te bundelen in een boekwerkje met de beknopte levensbeschrijving van die middenstanders die zo onlosmakelijk een decennialang met hun dorp verbonden zijn geweest.

Over welke middenstander of middenstandsondernemer, die minimaal meer dan halve eeuw en minstens na een 2^e generatie bedrijfsopvolging voort bestaat zijn er geen prachtige verhalen en anekdotes te vertellen.

Veel dorpen hebben een Historische Kring die onderzoeken en bestuderen de geschiedenis maar dan vooral de monumenten de historische gebouwen en oude ansichtkaarten. Ook is er meestal een lijst van bomen, Beukenbomen, bijzondere Notenbomen, lepen en ook prachtige oude Eiken die als beeldbepalend zijn aangewezen en hiermede beschermd zijn.

Maar daarnaast hebben en hadden we nog andere 'Bomen' binnen de gemeente. Dat zijn de mensen die een dienstverlenend bedrijf hebben of hadden, soms tweehonderd jaar lang van vader op zoon.

Het zijn de ondernemers met een winkel of bedrijfje waar de inwoners van onze dorpen vele jaren over de vloer kwamen en nog steeds komen om hun inkopen te doen. Hun haar laten knippen, hun fiets of auto te laten repareren of hun kleding kopen en decennialang hun dagelijks boodschappen doen.

Over deze bomen van mensen met hun firma's of familiebedrijfjes, van vader op zoon, moeder op dochter overgaand en beeldbepalend in een dorp, zou je een boom op kunnen zetten en misschien wel eindelijk kunnen bomen.

Hoe het begon.

Op een goede dag zat ik bij een middenstander, een vader op zoon bedrijf dat ruim 50 jaar bestond. Al snel kwamen de verhalen over vroeger en tijdens het gesprek kwam een oude koektrommel met vergeelde foto's en daarmee nog meer herinneringen. Toen zag ik dat de meeste gerenommeerde dorpsmiddenstanders over een rijke verzameling verhaaltjes, anekdotes en vertelsels beschikken.

Veelal ook oude documenten, traktaten, persoonsbewijzen vanuit de oorlog en oude vergeelde foto's van het dorp en vooral ook van hun voorouders die met hun winkel in het dorp zo beeldbepalend zijn geweest.

Als je er geen oog voor hebt zal je zeggen dat het spullen van niks zijn, bric-à-brac, nutteloos geworden, maar voor mij, in hun schamelheid ontroerend en voor de vastlegging van dit deel dorpshistorie goud waard.

Een boom opzetten in Menterwolde. Over wie zetten we vandaag een boom op.

Café en kapsalon Tjesse Balk.

Het verhaal van café en kapsalon Balk in Uiterburen gaat ruim een eeuw terug als Tjesse Nicolaas Balk wordt geboren in Enumatil.

Vader Piet Balk en moeder Anje Modderman hebben daar bij de brug een cafeetje en een boerenbedoeninkje. Zoon Tjesse leert daar het tappen van bier en hoe je de gasten op hun gemak stelt zodat gezelligheid in je etablissement ontstaat.

Toch besluit Tjesse om geen kastelein te worden. Hij gaat werken bij een kapper in de buurt, maar de vrijheidsdrang trekt en als hij hoort dat in Zuidbroek aan de Uiterburen een café annex kapperszaak te koop is gaat hij daar kijken.

Al gauw zijn de verkoper Schansema en hij het over de prijs eens. In 1924 trouwt hij met Ida Adema en meteen vestigen ze zich in Zuidbroek.

Financiëel kon Tjesse en Ida het net rond krijgen. Met geleende stoelen en vijftientig gulden begonnen ze hun ideale combinatie van een herenkapsalon annex scheersalon en café met biljart. De meeste klanten gaan na het knippen en scheren nog een borreltje kopen bij Ida die achter de tap staat. Ondertussen knipt of scheert Tjesse in de kapsalon de volgende klant.

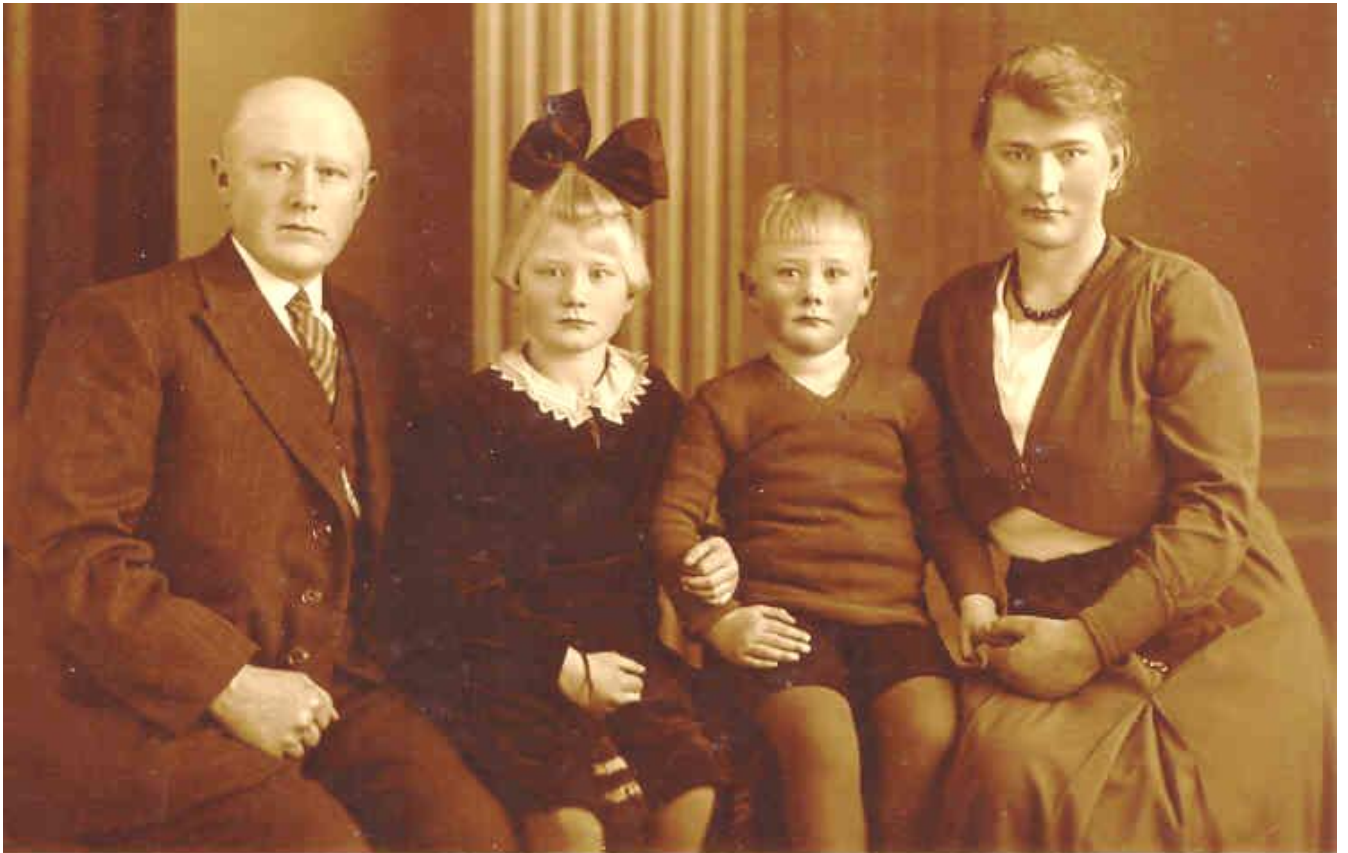
Het is een herenkapsalon, maar een enkele vrouw uit de buurt laat zich knippen, zoals mevrouw Tinie Veldhuis-Bos van de Galgeweg. Zij bezat erg mooi haar en daarvoor maakte Tjesse een uitzondering.

De kapsalon en het café was de basisbron van inkomen, maar er werd ook nog handel gedreven in allerlei kunstmestsoorten zoals Germisonkunstmest en Cerisankunstmest aan de boeren in de buurt. En verder ook bezems (schrobbers) en borstels.

's Zondags tussen 4 uur en 8 uur was de scheersalon aan de ook open. Veel jongelui verzamelden zich elke zondag voor het café aan de Uiterburen. Het was een ontmoetingsplaats voor jongeren. Voordat ze 'op pad' gingen kochten ze vaak sigaretten en sigaren en pruimtabak en een rode of witte zakdoek, nieuwe bretels, of sokken, omdat de jongens er netjes uit wilden zien. Maar ook ansichtkaartjes en postzegels werden door de opgeschoten jongens in de kapsalon van Tjesse Balk gekocht en verstuurd naar de nieuwe liefdes.

In Zuidbroek waren toen veel meer kappers. In het centrum van het dorp zat toen kapper Reinders(later kapper Wildeboer), waar nu Derks kapsalon is. Bij de brug zat kapper Beereboom, Finie Slaper (waar nu kapsalon Janny Jager zit) , op de hoek van de Torenstraat zat Jan Rijkens, de dames en herenkapper Leo Faber in de Heiligelaan, Alko Blick in Uiterburen en de kapsalon van Balk. Bij Alko Blick was Boelo Schreuder in zijn pubertijd nog een tijdje inzeper voor mensen die geschoren moesten worden. Voor de jonge Boelo was dat, nu 75 jaar geleden, een aardige bijverdienste.

Balk had drie kappersknechten Klaas Bartelds, Harm Wubs en Jaap Mulder.

1932. Tjesse Balk met zijn vrouw Ida Adema
v.l.n.r. Tjesse Balk geboren 25-03-1897 te Eenumatil, Anje Balk geboren 12-08-1924
te Zuidbroek, Piet Balk geboren 19-06-1928 te Zuidbroek en Ida Adema
geboren 28-05-1903 te Zuidhorn.
Anje was een bekende vrouw in Zuidbroek omdat getrouwd was met bakker Smit en
actief was in verenigingen.

*kapsalon Balk
kappersknecht was Jaap Mulder Balk had drie kappersknechten Klaas Bartelds,
Harm Wubs en Jaap Mulder*

tegenwoordig gaan we naar de kapper met de auto. Vroeger was dat anders dan ging men even naar de kapper te paard.

Blijham

In 1954 nam zoon Piet en schoondochter Truus het café en de kapsalon over. Tjesse en Ida begonnen een café in Blijham. Het was een uitdaging om het vervallen café tussen Blijham en Wedde genaamd café Brio van Harm Loeks' weer in de benen te krijgen. Maar al snel hadden Tjesse en Ida de zaak daar in Blijham weer op 'dreef' en was het elke dag erg druk in de zaak. Ida kon goed met de klanten overweg, maar heimwee naar Zuidbroek knaagde dagelijks aan haar. De mensen in Blijham vond ze erg plezierig en ze kon er goed mee overweg, maar toch, als je boven de vijftig bent en dan een nieuw bedrijf begint op een geheel nieuwe plaats. Vooral Ida drukte erg door om het café in Blijham weer van de 'hand te doen' om dan in Zuidbroek, maar vooral in Uiterburen te gaan wonen. Ze verkochten het café in Blijham en huurden een gedeelte van de woning van Christien van de Luit, de vrijgezelle buurvrouw van de kapsalon en café in Uiterburen .

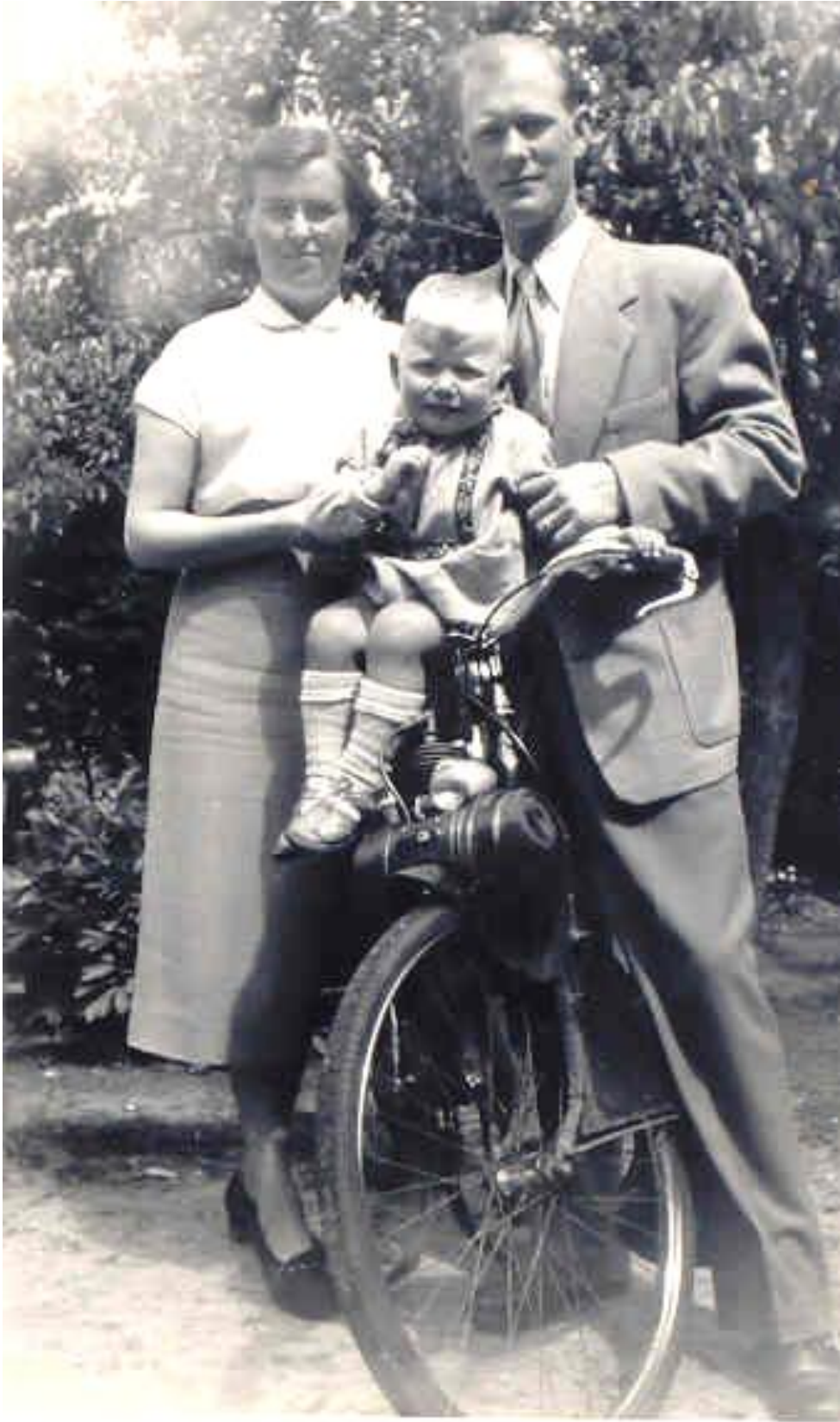
Later hebben Tjesse en Ida dit huis gekocht. Ze woonden tegenover aannemer Boelo Schreuder zodat hij regelmatig een keer bijsprong in het bedrijf van Boelo. Het was financieel niet zo nodig, die bijverdienste, want Tjesse rentenierde toen al en ook de wet Drees was toen net van kracht zodat hij maandelijks ook zijn AOW pensioentje ontving. Het was in het dorp bekend dat Tjesse aan jonge mensen geld leende. Regelmatic leende hij geld aan jonge mensen die een huis wilde kopen. Dat gebeurde als ze het financieel niet helemaal rond kregen. Hij was dan wel bereidt om aan de jonge huizenkoper wat geld, particulier, te lenen. Er zit aan geld uitlenen wel enig risico verbonden, maar het waren geen grote bedragen. Als Tjesse de teleurstelling zag op de gezichten van de huizenkoper, als ze het financieel niet helemaal rond konden krijgen, dan leende hij een klein bedrag wat de koper tekort kwam. Hetzelfde deed in die tijd ook de griffier meneer Bleeker in Zuidbroek. Ook die leende wel geld aan particulieren. Als meneer Bleeker het niet zo zag zitten stuurde hij de 'klant' soms weer naar een 'oude gepensioneerde kapper in Uiterburen, die leent wel eens geld uit...' Met die mededeling ging de klant weg en was meneer Bleeker er mooi van af.

Als hobby's had Tjesse kaarten. Elke donderdag waren ze met zijn vieren. Tjesse Balk en Hendrik Jager de oude schilder, Wilco de Wal en Bakker Smit.

Piet Balk

Piet en Truus dreven het café en de kapsalon en verdienden hun boterham. Ze kregen twee kinderen Gerda en Theo. Veel te jong overleed Truus en enkele jaren later overleed ook Piet. Hij werd slechts 51 jaar.

Naast het café stond het huisje van Jan Wieringa knecht bij boer ten Have, later woonde de familie Feiko Slijm in het kleine huisje. Toen zij eruit gingen is er een aantal jaren de jeugdsoos in geweest. Hier hebben veel jongelui elkaar leren kennen en veel zijn na die ontmoetingen in de jeugdsoos met elkaar getrouwd. Zo is bekend dat de bekende Gerard Beukema zijn vrouw heeft leren kennen in deze jeugdsoos.

*Piet Balk en zijn vrouw Truus met een solex
De kleine jongen is Jan Smit.*

Namenregister.

A

Alko	7
Anje	3, 6, 8

B

Bakker	12
Balk	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14
Bartelds	7
Beukema	13
Bleeker	11, 12
Blik	7
Boelo	7, 11
Bos	6

C

Christien	11
-----------------	----

F

Faber	7
Feiko	13

G

Gerard	13
Gerda	13

H

Harm	7, 11
Hendrik	11
Huis	3

I

Ida	6, 8, 11
-----------	----------

J

Jaap	7, 9
Jager	11
Jan	7, 13, 14

K

Klaas	7
-------------	---

L

Leo 7
Loeks 11
Luit..... 11

M

Marinus..... 3
Modderman 6
Mulder..... 7, 9

P

Piet2, 6, 8, 11, 13, 14

R

Reinders 7
Rijkens..... 7

S

Schansema..... 6
Schreuder7, 11
Slijm..... 13
Smit3, 8, 12, 14

T

Theo 13
Tjesse.....2, 6, 7, 8, 11
Truus11, 13, 14

V

Veldhuis..... 6

W

Wilco..... 12
Wildeboer 7